

r

Leif Erik Stabell- norskafrikaner for godt ?

For oss som var unge og nettopp hadde begynt med bridge på 70-tallet, var paret Helness – Stabell de store forbildene. De var ikke mye eldre enn oss selv, de utfordret det etablerte med sitt relesystem og de var kjent for å være særdeles uredde i både meldinger og spill. De tok kjapt steget inn på landslaget og de satte Norge på bridgekartet med mange gode resultater.

Tor Helness har holdt seg her på bjerget, men Leif Erik Stabell forsvant sørover, mer eller mindre sporløst en gang tidlig på 80-tallet. Han har hatt sine gjesteopptredener, blant annet på bridgefestivalen og med artikler i BIN, men ellers har det vært rimelig stille fra den kanten. I bulletinredaksjonen var vi veldig fornøyde da Leif Erik sa ja til å ta en prat med oss.

Av Snorre Aalberg

Hvor ble de av ?

Da jeg selv begynte å spille aktivt på 70-tallet, var det blant andre Nordbysjefen, Kåre Ivar Wang, Rolf Melby, Roy Kristiansen og Jon Aabye som var noen av de mest markante skikkelsene. Så kom du og Tor Helness inn og nesten revolusjonerte bridgen med meldesystemet deres. Dere ga bridgen en ny dimensjon. Hvordan ble dere mottatt, for Golia var vel ikke det enkleste laget å spille på ?

Vel, Tor og jeg spilte aldri for Golia. Vi spilte for Astra den gangen og det var Golia som raskt ble "arvefienden". Jeg traff Tor da jeg avtjente verneplikten i Bodø i 1973/74, men vi begynte ikke å spille sammen før han kom til Oslo noen år senere.

- Hvor gamle var dere da dere debuterte på landslaget ?

Vi debuterte i EM 1979. Jeg var 25 og Tor var 21. Det var ikke det letteste laget å debutere på, med Harald Nordby – Roy Kristiansen og Per Breck –

Reidar Lien som lagkamerater. Roy og Per var stadig i trottene på hverandre og når Roy ble lei av å krangle med Breck'en så han seg rundt etter andre å kjeffe på. Vi fikk snart

oppnavnet "Helsprekk" og "Ustabil" fra den kanten.

Ellers hadde jeg debutert på juniorlandslaget i 1976 med Peter Marstrander, på lag med broder'n (Tolle) og Johan Raaum. Johan ga seg med bridge for mange år siden. Vi var ikke levnet store sjanser mot de regjerende danske europamestrene, bla. Peter Schaltz og Jens Auken, men endte opp med å vinne ganske klart. Tolle og jeg har forøvrig tre nordiske mesterskap for juniorer, og det var før det var noe som het skoleklasse. Det er en rekord som skal bli vanskelig å slå !

- Jeg tipper kløversystemet deres var inspirert av italienerne. Var det du som ellers var arkitekten bak releene ?

For å svare på det siste spørsmålet først. Ja, det var jeg som var arkitekten bak systemet. Vi spilte først mer normal presisjon, men syntes vi fikk for liten kontroll på en del sekvenser, spesielt etter "altmulig" 1 ♦-åpning. For å hjelpe på dette, startet med å innføre releer etter 1 ♦ og etter hvert innførte vi releer også etter de andre åpningsmeldingene.

Når det gjelder hvor vi fikk inspirasjonen fra, er det kanskje et litt overraskende svar du får. Ideene til mange av rele-sekvensene fikk vi fra en indisk bok – "The Relay Club" av S. G. Bose Mullic. Prinsippene vi fulgte var langt enklere enn det du f.eks. finner i Glenn Grøtheims bok. I vår versjon betydde alle noenlunde identiske sekvenser det samme, uansett hva åpningsmeldingen hadde vært. Det betyr at hvis du kunne en sekvens, kunne du alle.

1 ♠ 2 ♣ (rele)
2 ♠

viste 6-korts spar uten sidefarge. Det var vel ikke så revolusjonerende eller særlig vanskelig å huske. Nå spør 2 NT videre om fordeling, hvoretter 3 ♣ viser en 6322-hånd (den mest frekvente fordelingen), 3 ♦ en 6331 hånd (den nest mest frekvente), 3 ♥ en 7321-hånd osv. Svarhånden kan spørre videre om fordeling og honnrør.

Hvis du husker dette, husker du hvordan du melder alle en-fargehender. Regelen er nemlig ikke (som i et naturlig system) at du gjenmelder åpningsfargen, men derimot at du melder 2 ♠. Slik at

1 ♦ - 1 NT 1 ♥ - 2 ♣ 2 ♣ - 2 ♦
2 ♠. 2 ♠. 2 ♠.

viser 6 kort i åpningsfargen, hvoretter fortsettelsen er identisk i alle tilfellene.

Denne delen av systemet finner du også igjen i Glenns bok, men vi fulgte prinsippet også på alle andre håndtyper. Glenn får ikke til dette, fordi han begynner releene lavere enn det vi gjorde. Han får dermed mer plass til å vise alle håndtyper på et lavt nivå, men prisen han må betale er at det blir (mye) mer å huske på.

Leif Erik forteller at han aldri spilte på Golia, men for Astra. Henning Riise var en av de andre kruntappene på det laget..

- Jeg husker jeg overhørte en systemdiskusjon med deg og Boye på Lillehammer for noen år siden. Du var utrolig detaljfokusert og ville ha den minste posisjon definert. Systemkompendiet var til å slå i hjel smågriser med. Er dette en riktig bilde av deg som bridgespiller ?

"Det er bedre med dårlige avtaler enn ingen avtaler," etter min mening. Selvsagt blir det mye å huske på hvis du får 100 sider slengt i hodet på deg foran en større turnering (som noen av mine makkerer får). Hvis du må bruke mye energi på å huske hva du har avtalt, går vinninga opp i spinninga og vel så det. En herværende (eks)redaktør har tygget på den samme blekka i flere år uten å klar å fordøye særlig mye – og han fordøyer ellers det meste ! Han forteller at han i stedet tar systemet fram når han har problemer med å falle i søvn og påstår at en side av blekka er bedre enn to sovetabletter.....

Uansett – hvis du ikke er villig til å forberede deg kan du ikke regne med å gjøre det bra i lengre turneringer som i bridgefestivalen. Mange synes det er moro å forsøke å gjette hva makker driver med i en turnering .Jeg synes det er morsommere å få vite det på forhånd....

- Du er sikkert ikke annerledes enn oss andre, så i stedet for å skryte uhemmet av deg selv spør jeg heller hvordan Tor Helness var som makker. Hva var det som gjorde han/gjør han til en så glimrende kortspiller?

Vel, du må huske på at det nå er 25 år siden vi spilte fast sammen, og han har vel roet seg litt ned på den tiden (skjønt kanskje ikke så mye)? Hans store fortinn var (og er) evnen til å konsentrere seg maksimalt på riktig tidspunkt. Ingen kan konsentrere seg 100% hele tiden, men de beste spillerne vet når de har råd til å slappe litt av og når de må være maksimalt skjerpet.

Landslaget gjorde det jo fenomenalt i Kina i fjor – og for å vinne et VM må man være et lag, ikke en gruppe av seks spillere. Ofte er det slik at det ikke nødvendigvis er den teknisk sett beste spilleren som er viktigste mann på laget. I stedet er det kanskje han som alltid gjør det jevnt bra uten nødvendigvis å briljere og som får makker til å føle seg sikker nok til å spille på sitt beste? Jeg er ikke overbevist om at Geir scorer høyest akkurat på det feltet, men han tar det jo igjen på andre områder.

Gammelt bilde, fordi det er sølv i premie !!

Og når du er maksimalt skjerpet og makker sitter og slapper av, er det ikke rart det koker over av og til. Tor har fått ord på seg for å koke over rett som det er, men i de aller fleste tilfeller har han gode grunner. Og det må sies at han aldri blir så sinna på makker som på seg selv hvis han skulle gjøre en feil.....

- Hvem er den nest beste bridgespilleren i Norge? Jeg regner med du også mener at Geir Helgemo er i en egen klasse...

Siden jeg bare spiller en eller to turneringer i Norge i året og ellers ikke har så mye kontakt med miljøet her er det umulig for meg å ha en mening om det. Generelt er det ikke de beste spillene dine som avgjør hvor god du er – men de dårligste. Over tid er det de spillerne som kan unngå å gjøre dumme feil som vil hevde seg best. Der ligger nok Geir et hestehode foran resten av feltet.

"Når RKK på 80-tallet ble lei av å krangle med Per Breck, så han seg rundt etter andre å kjefta på. Det var ikke sjelden at han betegnet oss som det kjente paret Helsprekk og Ustabil."

- Reidar Lien er en annen av de jeg skal presentere i denne serien, "Hvor ble de av?" Jeg stiller deg det samme spørsmålet som jeg har gjort til han. "Det ryktes at landslagsturene på 70-tallet og begynnelsen på 80-tallet var litt av noen sjøslag, med både fyll og slossing. Nå er du vel løst fra taushetsplikten sånn at vi kan få noen pikante historier?"

Vel, jeg har jo nevnt EM -79, og det var (ikke uten grunn) det siste EM Roy fikk være med på. Men deretter roet det seg betraktelig, mye takket være håndfaste lagledere. De mesterskapene jeg var med på mellom -80 og -84 var nokså begivenhetsløse i så måte.

- En ting de yngste bridgespillerne nok aldri har hørt om er RADIOBRIDGEN. Hva var det ?

Det var jo Arild Feldborg som var primus motor i radiobridgen. Det virket slik at vi satt i hvert vårt studio på Marienlyst, så bare våre egne kort og fikk vite gjennom hodetelefonen hva som ble spilt eller meldt fra de andre. De aller fleste spillene var preparert av Feldborg på forhånd og hadde klare poenger, men det hendte også at vi spilte "kamper" mot andre lag. Forløperen for bridge på Internett kan man vel ikke kalle det - det var vel heller en slags ramaforestilling på radio og er vel noe vi aldri kommer til å oppleve igjen, vil jeg tro.

- Det er sikkert ikke bare hos meg radiobridgen vekker minner. Etter en aktiv karriere her i Norge på 70- og 80-tallet, forsvant du til Afrika. Hva var bakgrunnen for det og hva driver/har du drevet på med?

Det var nokså tilfeldig. Etter å ha studert (og spilt kort og backgammon) på Blindern i 7 år begynte jeg å jobbe på SI, det som nå heter SINTEF, tidlig på 80-tallet. Der delte jeg i begynnelsen kontor med en fyr som senere ble ansatt i et privat firma. Dette firmaet hadde oppdrag i flere land i Afrika, og på et av deres prosjekter ble de bedt om å lage en datamodell av avleiringene i noen av de største dammene i Zimbabwe. Firmaet hadde ingen erfaringer med dette, men min tidligere kollega husket at jeg hadde tatt hovedoppgave på noe lignende. Dermed ble jeg leid ut til dem.

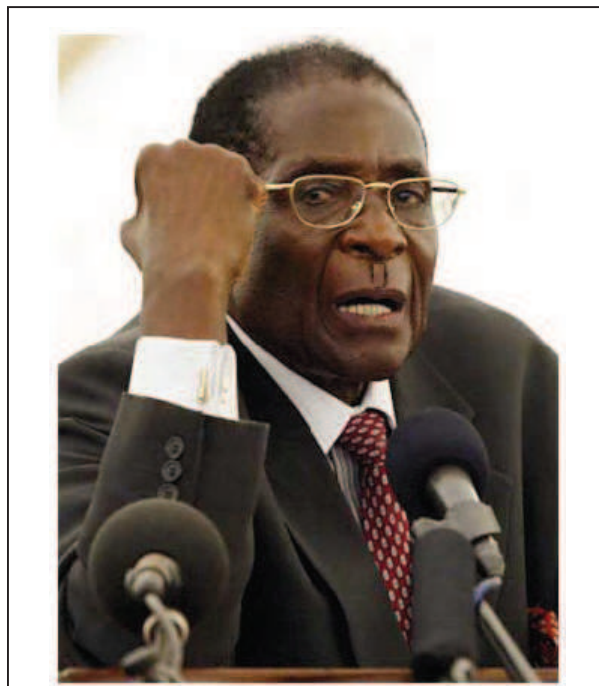
Jeg dro til Zimbabwe på en tre måneders kontrakt i 1986, og var deretter delvis i Norge og delvis i Zimbabwe de to neste årene. Tor

og jeg ble faktisk tatt ut til OL i 1988, men da UK fikk vite at jeg hadde undertegnet en 2 års kontrakt i Zimbabwe fra slutten av -88 og det dessuten var et par i Norge som mente seg forbigått, ble vi satt ut av laget.

Jeg hadde egentlig bare tenkt å bli i Afrika i to år, men kontrakten ble forlenget med ytterligere to år. Og da jeg sto klar til å reise hjem i slutten av 1992, fikk jeg tilbud om å jobbe for Danida (dansk uhjelp) i Zimbabwe i helseministeriet. Jeg takket ja til den kontrakten.

Etter at det engasjementet var slutt nesten fem år senere, var jeg egentlig ikke så interessert i å dra tilbake til Norge. OK – bridgen er selvsagt bedre i Norge og jeg hadde fremdeles mange venner der, men bortsett fra det kunne jeg ikke finne så mange argumenter for å reise hjem. På denne tiden så det også ganske lyst ut for Zimbabwe – de hadde sterk økonomi, fantastisk klima og den mest gjestfrie befolkningen du kan tenke deg. Og ikke minst hadde jeg da en liten datter som jeg ikke hadde noe lyst til å reise fra.

også aktiv i Zimbabwe siden 80-tallet, men spiller forhåpentligvis ikke bridge.

Men hadde jeg visst hvordan det skulle gå med landet de neste 10 årene hadde jeg kanskje tenkt meg om to ganger.

De siste 7-8 årene har det ikke vært noen uhjelp eller utenlandske investeringer av betydning i Zimbabwe, så det er ingen jobber der for tiden. Siden 1997 har jeg derfor jobbet som freelance-konsulent med korttids-opdrag i Asia og Afrika. Hvor jeg holder til innimellom oppdragene er egentlig ikke av så stor betydning. Jeg kunne kanskje like gjerne ha bodd i Norge, men jeg har jo kortere reisetid og mindre klimaforskjeller ved å bo i Afrika.

- Vi har fulgt med din bridgekarriere i Afrika gjennom artikler og reportasjer i BIN. Fortell litt om hvordan det er å spille der, litt om turneringsformer, nivå, resultater og andre "kuriøsiteter." Er det like mange raringer ved bridgebordet i Afrika som her hjemme ?

Skal jeg trekke frem en enkeltspiller som kanskje illustrerer nivået i Sør-Afrika ville jeg heller nevne 86 år gamle *Petra Mansell* - utvilsomt Sør-Afrika beste damespiller gjennom tidene og nr. 2 i parfinalen som nettopp er avsluttet. Hun er selvsagt et unikum..

Standarden er kanskje litt lavere enn i Norge, men de beste 8-10 lagene holder brukbart nivå. Og i parturneringene har man Sør-Afrika er ganske langt foran de andre landene på det

feltet, og de har jo også et brukbart landslag som bl.a. slo ut Italia og var ett spill fra å gå til finalen i siste VM. I Johannesburg er det jevnt over 70 bord på "lørdagsbridgen" – i Norge er det vel bare på Bridgefestivalen at man klarer å samle så mange spillere på en gang. Både der og i Cape Town har bridgekretsen egne lokaler der det drives bridgeundervisning hver dag.

Bridgemate på alle bordene, selv om man må vente til etter sesjonens slutt med å få vite hvordan man ligger an. Og "raringer" finner man over alt det spilles bridge.

Jeg har forøvrig stående tilbud om oppholdstillatelse og fast plass på landslaget hvis jeg vil flytte til Sør-Afrika. Jeg må innrømme at jeg teller på knappene. Som nevnt spiller det jo ingen større rolle for meg hvor jeg bor innimellom oppdragene, og siden datteren min nå har flyttet til mamma i Johannesburg (hun bodde hos meg inntil for 2 år siden) er det godt mulig at jeg kommer til å tilbringe mer tid der enn i Zimbabwe fremover.

I Harare Bridge Club i Zimbabwe har vi også eget bridgelokale, men der sliter klubben tungt. Mange medlemmer har flyttet, og mange har droppet ut av andre grunner – fordi de ikke har råd, ikke kan få tak i bensin eller ikke føler seg trygge om kvelden. Klubben har plass til 40-50 bord, men har ikke mer enn 5-6 på spillekveldene nå.

Kanskje et bilde av Harare bridgeklubbs servitør *Valentine* er illustrerende for hvordan man spiller bridge her? Han har vært i klubben i 25 år, og serverer øl og andre godsaker til spillerne på spillekveldene. Alkohol er slett ikke forbudt i klubben, men glassene må settes på sidebordene mens man spiller.

- Jeg vet du er både en dyktig og lidenskapelig golfspiller. Du kan jo fortelle handikuppet ditt hvis du vil. Er det andre ting du brenner for og som du bruker tid på ?

Vel, golf begynte jeg med altfor sent til å kunne bli god – etter at jeg hadde gitt meg med tennis i 45-års alderen. Var nede i 15 før siste regntid, men falt tilbake til 18 når ballen begynte å stanse i vanndammene. Bridge og golf har ganske mye til felles – man blir aldri utlært. Og alle kan få en topp (eller birdie) i ny og ne, men det er de dårlige spillene (eller hullene) som avgjør hvor godt du gjør det til slutt.

I Zimbabwe er faktisk bare golfklubbene som fungerer som før. Alt annet har mer eller mindre kollapset, inkludert tennisklubben der jeg var formann i flere år. Spilte forøvrig tennis i 1. divisjon der nede i 10 år – den gangen var det 13 divisjoner, i dag er det bare tre og mange avlyste kamper.

- Litt tilbake til bridgen igjen. Har du noen tanker om hva det er som gjør at noen blir så mye flinkere til å spille kort enn andre. Intelligens er i alle fall ikke den viktigste egenskapen, er du enig i det ?

Vel, en av de ivrigste spillerne i Harare Bridge Club en økonomiprofessor som regnes for å være i verdenseliten på sitt felt. Men i bridge er han nokså hjelpeløs til tross for at han sikkert bruker like mye energi på det som på det han jobber med og egentlig kan.

Men kan det virkelig være slik at noen blir født med spesielt talent for bridge? Det tviler jeg sterkt på – jeg tror egentlig bridge kan læres som det meste annet. Men for å hevde seg blant de beste må man strekke seg lenger enn bare å lære spillet – hvis man for eksempel ikke venner seg til å huske kort, er det begrenset hvor langt man kan komme. Og da tenker jeg ikke bare på å huske hvilke kort som er gått når du er i gang med et spill, men også å huske alle fordelingene etter at en turnering er ferdig. Det er jo egne feil man lærer mest av, men hvordan kan man lære noe hvis man ikke husker hva som har skjedd?

- Nå blir økonomisjefen her på Bridgefestivalen snurt hvis jeg ikke snart avslutter dette intervjuet. Det går alt for mye papir. Et siste spørsmål, spiller du på BBO ?

Nei, det gjør jeg ikke. Grunnen er først og fremst at jeg ikke har god nok Internett-forbindelse i Zimbabwe, men selv om jeg hadde hatt det ville jeg nok bare ha brukt BBO for å trene med en ukjent makker foran en turnering. Jeg har spilt en del på Topbridge, men finner det ganske frustrerende ikke å vite

hvor god makker er. Av og til har jeg undervurdert makker og etterpå funnet ut at jeg spilte med en ekspert som visste hva han gjorde – andre ganger har jeg stolt på en makker som bare har sitter og hatt det moro på min bekostning.....

Dessuten blir det liten tid til bridge på nettet når jeg reiser. Veldig ofte blir det til at jeg jobber døgnet rundt i en uke eller to av gangen, så det blir vanskelig å ha noen faste avtaler. Dessuten vet jeg ikke alltid hvordan Internett-tilgangen vil være på de stedene jeg drar.

Men jeg bruker jo BBO og andre nettsteder som Swanbridge til å følge med i hva som skjer. Da sluttspillet begynte i VM i fjor, befant jeg meg på Tonga – som ligger i en tidssone 5 timer foran Shanghai! Det ble dårlig med søvn i en periode siden jeg "hadde med" to lag

både i kvartfinalen og semifinalen – jeg kjente jo alle spillerne på det Sørafrikanske laget også.

Da gjenstår det bare å si takk for praten til en av mine barndoms helter. Om han dukker opp på Lillehammer i år, vet vi ikke enda. Uansett har han nok ikke lagt sitt siste kort. Tolker vi han rett, frister det veldig med Sør-Afrika og landslagsplass på et framgangsrikt lag.

Unge Stabell: Du må bare prøve deg å slå ut Norge i et sluttspill i Bermuda Bowl. Da henter jeg RKK igjen !!

Pallen NM Mixlag

